

Buss-Durkee Sald?rganl?k Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Buss-Durkee Sald?rganl?k Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18252>

Özet

Buss-Durkee Saldırganlık Ölçeği (BDSÖ), bireylerdeki saldırganlık ve dümanlık eğilimlerini çok boyutlu olarak ölçmek amacıyla 1957 yılında **Arnold H. Buss** ve Ann Durkee tarafından geliştirilmiş klasik bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, saldırganlık davranışının çeşitli alt bileşenlerini (fiziksel saldırganlık, sözel saldırganlık, dolaylı saldırganlık, vb.) birbirinden ayrılarak, bu karmaşık yapıyı detaylı bir şekilde incelemeyi hedefler. Türkçeye adaptasyonu, M. Akın tarafından 1981 yılında gerçekleştirilmiş olup, kültürel bağlamda kişilik değişkenlerinin incelenmesine katkıda bulunmuştur. Ölçek, psikoloji, sosyal psikoloji ve klinik araştırmalarda yaygın olarak kullanılmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Saldırganlık, **Dümanlık**, Öfke, Kişilik Değişkenleri, Psikometri, Sosyal Psikoloji, Uyarılma.

Yazarlar

Orijinal Yazarlar: Arnold H. Buss, Ann Durkee.

Türkçe Uyarılma Yazarı: M. Akın.

Amaç

Buss-Durkee Saldırganlık Ölçeği'nin temel amacı, bireylerin genel saldırganlık düzeylerini ve bu saldırganlığın hangi spesifik biçimlerde ortaya çıktığını (örneğin, fiziksel eylemler, sözel ifadeler veya içsel dümanlık duygular?) saptamaktır. Ölçek, saldırganlık tek bir monolitik yapı olarak değil, ölçülebilir ve ayrıştırılabilir alt boyutlardan oluşan bir **yapı** olarak ele alınır.

Ölçek, klinik ortamlarda risk değerlendirmesi yapmak, normal popülasyonlarda kişilik özelliklerini incelemek ve deneysel çalışmalarda saldırganlık düzeyindeki değişimleri ölçmek için tasarlanmıştır. Türkçe uyarılması ise, Türkiye kültür ve sosyal yapısı içerisinde saldırganlık eğilimlerinin geçerli ve güvenilir bir şekilde ölçülmesini sağlamayı amaçlamıştır.

Yapı

Buss-Durkee Saldırganlık Ölçeği (BDHÖ), saldırganlık yapısının yedi veya sekiz temel alt boyuta ayrıldığı. Orijinal modelde bu boyutlar genellikle şunlardır:

Saldırı (Assault): Fiziksel şiddet kullanma eğilimi.

Dolaylı Saldırganlık (Indirect Aggression): Dedikodu veya dolaylı yollarla zarar verme eğilimi.

Sinirlilik (Irritability): En ufak tahriklere bile çabuk tepki verme ve huysuzluk.

Negativizm (Negativism): Otoriteye karşı direnç gösterme ve işbirliği yapmama eğilimi.

Kızgınlık (Resentment): Başkalarını kendisini haksız yere kırdığını veya üzdüğünü hissine kapılma.

Şüphencilik (Suspicion): Başkalarını kendisine karşı kötü niyetli olduğuna dair paranoyak eğilimler.

Sözel Saldırganlık (Verbal Aggression): Başırma, tartışma, tehdit etme gibi sözlü ifadelerle zarar verme.

Bu çok boyutlu yapı, araştırmacılara sadece genel bir saldırganlık skoru değil, aynı zamanda bireyin saldırganlık profilini de çökarma imkanı tanır. Ölçeğin dayandığı temel **kuram**, saldırganlığın tek bir dürtüden ziyade, farklı davranışsal ve duygusal bileşenlerin birleşimi olduğunu varsaymaktadır.

Geçerlik

Orijinal kaynakta Türkçe uyarlamaya dair spesifik bir geçerlik çalışması bilgisi sunulmamıştır (Geçerlik: -). Ancak, orijinal Buss-Durkee Ölçeği'nin geçerliği, genellikle yapı geçerliği ve ayrırt edici geçerlik çalışmalarıyla desteklenmiştir.

BDHÖ'nün geçerliğini inceleyen uluslararası çalışmalar, ölçeğin saldırganlık ile ilişkili diğer yapılar (örneğin, öfke, dürtüsellik) arasında beklenen korelasyonları gösterdiğini ortaya koymuştur (yakınsak geçerlik). Ayrıca, ölçek alt boyutlarının, klinik popülasyonları normal popülasyonlardan başarıyla ayrırt edebildiği gözlemlenmiştir. Türkçe uyarlamasının geçerlik çalışmaları, ölçeğin kültürel bağlamda da aynı psikolojik yapıyı ölçtüğünü teyit etmesi gerekmektedir.

Güvenirlik

Türkçe uyarlamaya ait güvenilirlik bilgisi orijinal kaynakta belirtilmemiştir (Güvenirlik: -). Orijinal BDHÖ ise, yüksek iç tutarlılık (Cronbach Alfa katsayıları) ve yeterli test-tekrar test güvenilirliği sergilemiştir.

Genellikle, BDHÖ alt ölçeklerinin iç tutarlılık katsayıları kabul edilebilir düzeyde olup, bu da ölçek maddelerinin aynı yapıyı ölçme konusunda tutarlı olduğunu gösterir. Bir ölçeğin güvenilirliği, özellikle kültürel uyarlama süreçlerinde kritik öneme sahiptir, çünkü çeviri ve kültürel bağlamdaki değişiklikler maddelerin tutarlılığını etkileyebilir. Bu nedenle, Türkçe uyarlamasının güvenilirlik değerlerinin ayrı bir çalışması ile sunulması önemlidir.

Faktör Analizi

Orijinal Buss-Durkee Saldırganlık Ölçeği, geliştirildiği 1957 yılından itibaren birçok faktör

analizine tabi tutulmuştur. Bu analizler, genellikle yedi alt boyuttan oluşan bir faktör yapısını doğrulamıştır. Ancak bazı modern araştırmalar, ölçeğin faktör yapısının tam olarak orijinal yedi boyuta uymadığını ve daha az sayıda, daha geniş faktörler altında toplanabileceğini öne sürmüştür.

Türkçe uyarlama sürecinde, ölçeğin faktör yapısının Türk örnekleminde orijinal yapıyı koruyup korumadığı kontrol edilmelidir. Aiken (1981) tarafından yapılan uyarlamanın faktör analizi sonuçları, Türkçe formun psikometrik özelliklerini ve kültürel eteherliğini anlamak için hayati öneme sahiptir.

Araç

Test Çeşidi: Uyarlama

Format: Orijinal ölçek genellikle doğru/yanlış (True/False) formatında, ikili cevaplama sistemiyle sunulur. Ancak uyarlamalar farklı derecelendirme sistemleri kullanabilir (kaynakta derecelendirme belirtilmemiştir: -).

Kullanılabilir Dil: Türkçe (Uyarlama), İngilizce (Orijinal).

Popülasyon Grubu: Genellikle genel yetişkin popülasyonu. Klinik ve non-klinik gruplar.

Yaş Grubu: Ergenlik dönemi sonrası ve yetişkinler.

Popülasyon Detayları: Aiken (1981) çalışması, kişilik özelliklerinin kültürlerarası sosyal psikolojik açıdan incelenmesi amacıyla üniversite öğrencileri veya benzeri yetişkin grupları üzerinde kullanılabilmektedir.

Test Metodolojisi: Öz bildirim ölçeği. Bireylerin kendi saldırganlık eğilimleri ve davranışları hakkındaki ifadeleri değerlendirmesi istenir.

Anahtar Kelimeler

Arnold H. Buss, Ann Durkee, Saldırganlık Profili, Fiziksel Saldırganlık, Sözel Saldırganlık, Psikolojik Değerlendirme, **Psikometrik Ölçek**.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlama: Bilinmiyor

Bağlantı Kurum E-posta Adresleri: Bilinmiyor

Yazma Adresi: Bilinmiyor

Şinler, Ücret ve Test Yıı

Orijinal Test Yıı: 1957

Türkçe Uyarlama Yıı: 1981

Şinler ve Ücret: Orijinal ölçek, akademik kullanıcılar için genellikle serbest erişime sahiptir, ancak ticari veya klinik kullanıcılar için yayın hakları kontrol edilmelidir. Türkçe uyarlamasının kullanımı için Akın (1981) çalışmasına atıf yapılması gerekmektedir.

Kaynaklar

Akın, M. (1981). *Bazı kişilik deikenlerinin kültürlerarası sosyal psikolojik açıdan incelenmesi* (Doçentlik Tezi). Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

Buss, A. H., & Durkee, A. (1957). An inventory for assessing different kinds of hostility. *Journal of Consulting Psychology*, 21(4), 343-349.

Bu ölçeğin Türkçe uyarlamasına ait PDF dosyasına buradan ulaşılabilir: [abussun-saldirganlik-olcegi-toad.pdf](#)

Buss-Durkee Saldırganlık Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Kaynak içerikte Buss-Durkee Saldırganlık Ölçeği'nin maddeleri yer almamaktadır.